Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro právní záležitosti

2025/2016(INI)

17.10.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o kontrole uplatňování práva Evropské unie v letech 2023 a 2024
(2025/2016(INI))

Výbor pro právní záležitosti

Zpravodaj: Dainius Žalimas

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....7

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ 8

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o kontrole uplatňování práva Evropské unie v letech 2023 a 2024

(2025/2016(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (SEU), a zejména na článek 2 a 3 této smlouvy,

– s ohledem na zprávu Komise ze dne 25. července 2024 s názvem „Kontrola uplatňování práva Unie: výroční zpráva za rok 2023“ (COM(2024)0358),

– s ohledem na dostupné výroční zprávy evropských komisařů za rok 2025 o zjednodušení, uplatňování a prosazování práva EU ze září 2025,

– s ohledem na své usnesení ze dne 23. listopadu 2023 o kontrole uplatňování práva Unie v letech 2020, 2021 a 2022[1],

– s ohledem na interinstitucionální dohodu mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o zdokonalení tvorby právních předpisů ze dne 13. dubna 2016[2],

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. května 2025 nazvané „Jednotný trh: náš evropský domácí trh v nejistém světě – Strategie pro jednoduchý, hladce fungující a silný jednotný trh“ (COM(2025)0500),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. února 2025 s názvem „Společná cesta do budoucna: odvážnější, jednodušší a rychlejší Unie“ (COM(2025)0045),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. února 2025 s názvem „Evropa jednodušší a rychlejší: Sdělení o provádění a zjednodušování“ (COM(2025)0047),

– s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 14. července 2023 nazvaný „Hodnotící zpráva o pracovních metodách Komise pro kontrolu uplatňování práva EU“ (SWD(2023)0254),

– s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 28/2024 s názvem „Prosazování práva EU“,

– s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 28. srpna 2025 nazvané „Evropa jednodušší a rychlejší“[3],

– s ohledem na zprávu Maria Graghiho ze září 2024 s názvem „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti – strategie konkurenceschopnosti pro Evropu“,

[1] Úř. věst. C, C/2024/4229, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4229/oj.
[2] Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.
[3] Úř. věst. C, C/2025/4414, 29.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4414/oj.

– s ohledem na zprávu Enrica Letty z dubna 2024 nazvanou „Mnohem více než jen trh“,

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na stanovisko Petičního výboru,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že podle čl. 4 odst. 3 SEU a článku 288 a čl. 291 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie nesou primární odpovědnost za správné a harmonizované provádění právních předpisů EU v právu členských států ve stanovených lhůtách a za jeho používání a uplatňování členské státy; vzhledem k tomu, že právní předpisy EU by měly být formulovány tak, aby usnadňovaly provedení v právu členských států; vzhledem k tomu, že právní předpisy EU jsou účinné pouze tehdy, pokud jsou na jedné straně provedeny včas, úplně a přesně a na straně druhé pokud je členské státy v rámci svého práva řádně uplatňují, což je nezbytné k zajištění přínosů politiky EU pro všechny evropské občany a rovných podmínek pro podniky na celém vnitřním trhu;

B. vzhledem k tomu, že Komise nezveřejnila výroční zprávu o kontrole uplatňování práva EU za rok 2024, čímž porušila praxi, která byla zavedena před 40 lety – v roce 1983;

Kontrola a prosazování práva EU

1. bere na vědomí zprávu Komise o kontrole uplatňování práva EU za rok 2023; domnívá se, že tato zpráva je velmi důležitým nástrojem, který umožňuje pečlivou kontrolu správného provádění právních předpisů EU v právu členských států a jejich uplatňování;

2. s politováním konstatuje, že Komise nezveřejnila výroční zprávu o kontrole uplatňování práva EU za rok 2024; zdůrazňuje, že pravidelná každoroční kontrola uplatňování práva EU je zásadním nástrojem, který Komise používá v souladu s čl. 17 odst. 1 SEU k plnění své úlohy strážkyně Smluv, protože umožňuje zajistit a kontrolovat správné uplatňování a prosazování práva EU ve všech členských státech a sledovat pokrok dosažený v této oblasti; zdůrazňuje, že Parlament spoléhá na tyto zprávy jako spolutvůrce právních předpisů, ale i při provádění politické kontroly Komise podle čl. 14 odst. 1 SEU, aby zajistil řádné uplatňování výsad ze strany Komise;

3. bere na vědomí změnu v přístupu Komise k zahájení nového cyklu podávání zpráv o kontrole uplatňování práva EU, jehož součástí jsou výroční zprávy každého komisaře o dosažení pokroku při zjednodušování, uplatňování a prosazování práva EU a souhrnná výroční zpráva o zjednodušování, uplatňování a prosazování práva EU; poukazuje na význam výročních souhrnných zpráv, které umožňují horizontálně posoudit situaci, pokud jde o uplatňování a prosazování práva EU;

4. vítá dostupnou výroční zprávu evropských komisařů za rok 2025 o zjednodušení, uplatňování a prosazování práva EU, která se zabývá obdobím od 1. ledna do 31. července 2025; je si vědom toho, že tyto zprávy jsou cenným zdrojem informací o stavu uplatňování práva EU v nejrůznějších odvětvích a různých členských státech; s potěšením konstatuje, že zprávy mají dobře promyšlenou a jasně prezentovanou strukturu; s politováním však konstatuje, že se analýza přespříliš zabývá dosaženými výsledky a málo pozornosti je v ní věnováno přetrvávajícím výzvám a systémovým

nedostatkům při prosazování práva EU; naléhavě žádá Komisi, aby v tomto ohledu přepracovala svou metodiku, tak aby zahrnovala jasné uvedení nedostatků a kroky, které Komise plánuje k jejich odstranění;

5. se znepokojením konstatuje, že v dostupných odvětvových zprávách o pokroku chybí zmínka o pilotním postupu EU, jeho současném fungování a jeho úloze při hledání včasného řešení problémů předtím, než je zahájeno formální řízení o nesplnění povinnosti; domnívá se, že v důsledku tohoto opomenutí jsou zprávy neúplné a že to vede k omezenému celkovému chápání životního cyklu prosazování práva EU;

6. znovu opakuje, že dodržování zásad právního státu je jednou ze základních podmínek účinného uplatňování a jednotného používání práva EU ve všech členských státech EU;

Řízení o nesplnění povinnosti

7. vyjadřuje znepokojení nad tím, že se Komise zdráhá zahájit řízení o nesplnění povinností u Soudního dvora Evropské unie i v případech, kdy se jedná o jasné a opakované porušování práva EU; zdůrazňuje, že se Komise coby strážkyně Smluv nesmí bát používat soudní řízení jako základní nástroj k prosazování práva EU, aby bylo zajištěno jeho dodržování a zachována jeho autorita;

8. s politováním konstatuje, že vzhledem k přístupu Komise, kdy dává přednost případům porušení povinnosti, o nichž se domnívá, že mají největší dopad na zájmy veřejnosti a podniků, nedochází k zahájení veškerých potenciálních řízení o nesplnění povinnosti[4];

9. vyzývá Komisi, aby přijala a zveřejnila transparentní objektivní kritéria platná pro případy porušování povinností, zejména pokud jde o výběr a upřednostňování těch případů, které se týkají závažného nebo systémového porušování základních práv, zásad právního státu nebo pravidel, kterými se řídí vnitřní trh;

10. naléhavě vyzývá Komisi, aby zkrátila a zefektivnila fázi před samotným řízením, která ve své současné podobě může vést k výrazným prodlevám při účinném prosazování předpisů;

Uplatňování právních předpisů EU

11. naléhavě vyzývá členské státy, aby se striktně řídily časovými lhůtami k provedení právních předpisů Unie ve svém právu, dodržovaly pokyny Komise a aktivně se plně zapojily do dialogu o uplatňování předpisů a aby včas informovaly Komisi o potenciálních překážkách a problémech s jejich prováděním v právu členských států a s jejich uplatňováním; s politováním konstatuje, že některé členské státy buď informují o problémech s prováděním předpisů ve vlastním právu a jejich uplatňováním příliš pozdě nebo o nich neinformují vůbec, což vede k prodlevám, které mají negativní vliv na občany a podniky v EU; připomíná, že členské státy se účastní legislativního procesu prostřednictvím Rady, která je spolutvůrcem právních předpisů; zdůrazňuje, že nedostatečné uplatňování právních předpisů EU podkopává vnímání EU ze strany občanů a její schopnost dosahovat výsledků;

[4] Sdělení Komise ze dne 11. února 2025 s názvem „Evropa jednodušší a rychlejší: Sdělení o provádění a zjednodušování“ (COM(2025)0047).

12. se znepokojením bere na vědomí omezení nového portálu pro uplatňování předpisů EU Europa, která byla spuštěna v dubnu 2025; poukazuje na to, že nehledě na svůj potenciál je tato platforma tvořena především tabulkami s údaji a neposkytuje základní informace o probíhajících či skončených postupech, nenabízí analýzu předkládaných údajů a v podstatně ani možnost získat v některých případech srovnání nebo dospět k závěrům, a má proto pro tvůrce právních předpisů, zástupce právnických profesí a občany, kteří se chtějí dozvědět, jak se v praxi dodržují právní předpisy EU, nedostatečný užitek;

13. bere na vědomí problémy s používáním právních předpisů, jak ukazují nedostatečné údaje Komise, zejména pokud jde o jejich úplnost, přístupnost a důslednost; žádá Komisi, aby podávala zprávy o tom, jak je v její hodnotící zprávě o pracovních postupech Komise používaných ke kontrole uplatňování práva EU upravena její kontrolní činnost a praxe s ohledem na uplatňování nařízení a na doporučení vydaná v této souvislosti;

Zjednodušování právních předpisů EU

14. zdůrazňuje, že zjednodušování právních předpisů EU nesmí splývat s deregulací; poukazuje na to, že zefektivnění právních textů a postupů může vést k větší jasnosti, právní jistotě a administrativní účinnosti a zároveň zachovat hlavní cíle politiky a ochranu;

°

° °

15. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

V této zprávě se posuzuje situace v oblasti kontroly, uplatňování a prosazování práva EU na základě výroční zprávy Komise o kontrole uplatňování práva EU za rok 2023, výročních zpráv každého komisaře o dosažení pokroku při zjednodušování, uplatňování a prosazování práva EU za rok 2025 a dalších relevantních dokumentů a zpráv. Poukazuje se v ní na to, že účinnost právních předpisů EU závisí na jejich včasném, úplném a přesném provedení v právu členských států a na jejich řádném uplatňování v rámci právního řádu členských států. Ve zprávě je oceněna výroční zpráva Komise o kontrole uplatňování práva EU za rok 2023, která je klíčovým nástrojem, jenž umožňuje důkladnou kontrolu správného provedení právních předpisů EU v právu členských států a jejich uplatňování. S politováním se v ní však konstatuje, že se Komise rozhodla nezveřejnit zprávu za rok 2024, čímž porušila více než čtyřicetiletou praxi zavedenou v roce 1983. Kontrola uplatňování právních předpisů Unie je nedílnou součástí úlohy Komise coby strážkyně Smluv a umožňuje Parlamentu příslušné plnění své dozorčí role. Zpravodaj proto zdůrazňuje, že je nutné zajistit pravidelné a komplexní podávání zpráv. Ve zprávě jsou oceněny výroční zprávy jednotlivých komisařů o pokroku dosaženém v roce 2025, které jsou cenným zdrojem informací, uvádí se v ní však, že se analýza příliš zaměřuje na dosažené výsledky a nevěnuje dostatečnou pozornost stávajícím výzvám a systémovým nedostatkům při prosazování předpisů. Se znepokojením se v ní také uvádí, že chybí zmínka o pilotním postupu EU, jeho fungování a jeho úloze při hledání včasného řešení problémů předtím, než je zahájeno formální řízení o nesplnění povinnosti. Ve zprávě je vyjádřeno znepokojení nad tím, že se Komise zdráhá zahájit řízení o nesplnění povinností u Soudního dvora Evropské unie i v případech, kdy se jedná o jasné a opakované případy porušování práva EU. Obsahuje výzvu Komisi, aby přijala a zveřejnila transparentní objektivní kritéria platná pro volbu případů porušení povinnosti a jejich upřednostňování a aby zkrátila a zefektivnila fázi před samotným řízením, která v současné době vede k výrazným prodlevám při prosazování předpisů. Ve zprávě se se znepokojením konstatuje, že nový portál pro uplatňování předpisů EU Europa má určitá omezení, jelikož mu chybí důležitý obsah a analýzy, což znemožňuje získat srovnání nebo dospět k příslušným závěrům. Jsou v ní navíc uvedeny nedostatky při uplatňování právních předpisů, zejména pokud jde o úplnost, přístupnost a důslednost údajů, a výzva adresovaná Komisi, aby informovala o tom, jakým způsobem upravuje svou kontrolní činnost podle vývoje dané situace. Ve zprávě se znovu připomíná, že zjednodušení právních předpisů EU nesmí splývat s deregulací. Zefektivnění právních textů a postupů by mělo vést k větší jasnosti, právní jistotě a administrativní účinnosti a zároveň zachovat hlavní cíle politiky a ochranu v oblastech, jako je životní prostředí, sociální práva, bezpečnost spotřebitelů a základní práva. Zpravodaj poukazuje na to, že je důležité zajistit provázanost mezi nejrůznějšími legislativními nástroji, aby nedocházelo k duplikaci a rozporům, které brání účinnému uplatňování právních předpisů. A na závěr se ve zprávě zdůrazňuje, že má-li být zajištěno rovné zacházení s občany a podniky, zachována integrita jednotného trhu a dodržovány zásady právního státu, je naprosto nezbytné zajistit řádné, včasné a jednotné uplatňování právních předpisů Unie a jejich prosazování.

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ

Zpravodaj v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že do své zprávy zahrnul podněty k záležitostem týkajícím se předmětu spisu, které při vypracovávání návrhu zprávy obdržel od zástupců zájmových skupin spadajících do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti[1] nebo představitelů orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví:

1. Zástupci zájmových skupin spadající do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti
European Committee of the Regions

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajky.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodaj prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), v němž jsou stanoveny podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním.

[1] Interinstitucionální dohoda z května 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti (Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI:http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).